

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست ارشاد و انسجام مساجد

موضوع خطابت روز جمعه و

تقریر و بیان تحریر شده که به تمام خطباء مرکز و ولایات

به هر دو زبان ملی کشور (دری و پشتو) ارسال میگردد

۲۶/صفرالمظفر/۱۴۴۴هـ ق مطابق ۱/میزان/۱۴۰۱هـ ش

اهمیت اصلاح و خیرخواهی مردم

الحمد لله الذي أَلَّفَ بين قلوب المؤمنين، والصلاة والسلام علي من جعله الله إماماً للمصلحين، سيدنا محمد وعلي آله وصحبه أجمعين، أما بعد :

قال الله تعالى في محكم كتابه: {فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} [الأنفال: ۱]

وقال الرسول صلى الله عليه وعلى آله وسلم: (لَا تَخْتَلِفُوا فَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ اخْتَلَفُوا فَهَلَكُوا) صحيح البخاري

شعر:

نهالی دشمنی برکن که رنج بی شمار آرد	درخت دوستی بنشان که کام دل به به بار آرد
بسی گردش کند گردون بسی لیل و نهار آرد	شب صحبت غنیمت دان که بعد از روزگار ما
چونسرین صدگل آرد بار و چون بلبل هزار آرد	بهار عمر گر خواه ای دل و گرنه این چمن هر سال

"حافظ"

شیطان بخاطر گمراه ساختن مردم به حضور پروردگار سوگند یاد کرده و همیشه در این راستا تلاش میکند، که در بین خانواده ها، دوستان، اقارب، اختلاف، بدبینی و ناراحتی را ایجاد کند و این بدبینی ها و ناراحتی های کوچک گهگاه به جنگ و جدال و اختلافات بزرگ تبدیل میشود که در حقیقت اختلاف و بدبینی انداختن در بین مردم سبب جنگهای بزرگ میگردد.

از جمله اعمال بزرگی که اسلام بر آن زیاد تأکید دارد صلح و برادری در بین مردم آوردن است، چرا که اسلام دین وحدت است و میخواهد که مسلمانان در بین خود مانند برادران صمیمیت و محبت داشته باشند.

از این جهت مسلمانان را از تنفر، اختلافات، جنگ و جدال منع کرده است.

اگر در مورد صلح و اصلاح در میان مردم صحبت و مجالس پنهانی ضرورت باشد، صحبت و مجالس پنهانی هم جواز دارد.

الله تعالی فرموده است: (لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ

ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا) (النساء: ۱۱۴)

ترجمه:- در بسیاری از رازگویی های آنان خیری نیست مگر (در راز گفتن) آن کس که به (دادن) صدقه ای یا به کاری نیک یا اصلاح میان مردم فرمان دهد ، و هر که برای خشنودی خدا چنین کند ، به زودی او را پاداشی بزرگ خواهیم داد .

اگر بخاطر اصلاح در بین مردم نجوا(سرگوشی) صورت گیرد باک ندارد.

در آیه مبارک دیگری آمده است که به اثر صلح و اصلاح در میان مردم اخوت اسلامی متحقق میشود(إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوِيكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ). { الحجرات : ۱۰ }

ترجمه:- همانا فقط مؤمنان برادران(یکدیگر) اند ، پس میان برادران تان صلح برقرارسازید و از الله بترسید تا به شما رحم کرده شود.

اگر در بین مردم به وقت مناسب صلح صورت نگیرد ممکن است ناراحتی های قلبی باعث قطع روابط دوستی و خویشاوندی میشود و بالاخره به جنگ و قتل منجر میگردد. تمام این چیز سبب قتل و قتل در بین مردم میگردد که با اخوت اسلامی منافی است.

همچنان رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: که صلح آوردن در بین مردم نسبت به روزه، نماز و صدقه عبادت بزرگ تر است.

در حدیث شریف آمده است:(عن أبي الدرداء رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلي الله عليه وسلم: (أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلِ مَنْ دَرَجَةِ الصَّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ؟ قَالُوا: بَلَى، قَالَ: صَالِحُ ذَاتِ الْبَيْنِ، فَإِنَّ فَسَادَ ذَاتِ الْبَيْنِ هِيَ الْحَالِقَةُ). (ابوداود و ترمذی)

ترجمه: ابودرداء رضي الله عنه گفت: پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: آیا شما را از عملی که درجه آن از روزه، نماز و صدقه بالاتر است خبر ندهم؟ گفتند: آری ، فرمود: اصلاح امور ذات البین، زیرا فساد امور ذات البین تراشده است. در بین مردم ناراضی صلح آوردن اجر و ثواب بیشتر از روزه، نماز و صدقه نفلی دارد، زیرا که صلح فائده متعددی دارد و نماز، روزه و صدقه تنها به عبادت کننده فائده دارد.

در حدیث دیگری آمده است:(عن أبي هريرة رضي الله عنه ، قال: قال رسول الله صلي الله عليه وسلم: «كُلُّ سَلَامِي مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ، يَغْدُلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ، وَيَعِينُ الرَّجُلَ عَلَي دَابَّتِهِ فَيَحْمِلُ عَلَيْهَا أَوْ يَرْفَعُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ، وَيَمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ». (متفق عليه)

ترجمه:- ابوهریره رضي الله عنه گفت: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: بر هر مفصلی از اعضای بدن مردم صدقه است هر روزی که در آن آفتاب طلوع میکند ، عدل کردن در میان دو کس صدقه است ، کمک کردن برای مردی در سوار کردن بر چهارپایش یا پائین کردن متاعی از آن صدقه است ، سخن خوب گفتن صدقه است ، هر قدمی که به سوی نماز برمی دارد برایش صدقه است ، و اذیتی (خس و خاشاکی) را از سر راه مردم برمی دارد برایش صدقه است . (تعدل بین الاثنین) معنی صلحی است که تمام اشکال آن را شامل میشود ، مانند صلح بین اقارب ، خویشاوندان ،

قبایل، همسایه ها، بین زن وشوهر، بین کارگران واجیران ومالکان ، صلح بین پدر ومادر وفرزندان او، بین قاتل وورثه مقتول وغیره...

صلح آوردن در بین متخاصمین راه وروش پیغمبران است ورسول الله صلی الله علیه وسلم در بین مردم صلح میکرد. وقتیکه مردم قباء در بین خود جنگ کردند تا حدیکه یکی دیگر را به سنگ میزدند، پیامبرعلیه السلام به صحابه گفتند: (اذْهَبُوا بِنَا نُصَلِّحْ بَيْنَهُمْ) بروید با ما که در بین ایشان صلح کنیم.

به واسطه صلح، مسلمان از گناه محفوظ میماند که این سبب خوشنودی الله وخوشحالی مسلمانان میگردد.

عن أنس بن مالك رضي الله عنه: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: (لَا تَبَاغُضُوا، وَلَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا، وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ). متفق عليه

ترجمه:- از انس بن مالک رضي الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: با یکدیگر دشمنی نکنید، با یکدیگر حسد نورزید، به یکدیگر پشت نگردانید، ای بندگان خدا! با هم برادر باشید و برای مسلمان جایز نیست که برادرش را بیشتر از سه روز ترک نماید. (یعنی که با او حرف نزند و خفه باشد).

صلح در بین مسلمانان آنقدر مهم است که برای مصلح دروغ گفتن جایز شده است، بخاطر اینکه در میان جناح های متخاصم اخوت وصمیمیت ایجاد شود، در حدیث شریف آمده است: (لَيْسَ الْكُذَّابُ الَّذِي يُصَلِّحُ بَيْنَ النَّاسِ، فَيَنْمِي خَيْرًا أَوْ يَقُولُ خَيْرًا) صحیح البخاری.

ترجمه:- دروغ گو شمرده نمی شود آن کسی را بخاطر صلح بین مردم دروغ میگوید که میرساند به جانب مقابل نیکی وسخن خوب به نیت اصلاح.

اصلاح در بین مردم بهترین تجارت است. عن أنس رضي الله عنه- أن النبي -صلى الله عليه وسلم- قال لأبي أيوب: (ألا أدلك على تجارة؟ قال: بلى، قال: صل بين الناس إذا تقاسدوا، وقرب بينهم إذا تباعدوا) صحیح الترغيب والترهيب.

ترجمه:- از انس رضي الله عنه روایت است که پیامبرعلیه السلام از برای ابی ایوب فرمودند: آیاشمارا رهنمائی نکنم به تجارت حقیقی؟! او گفت بلی! پیامبرعلیه السلام فرمود: بین مردم وحدت ایجاد کن وقتیکه آنها روابط خود را فاسد کنند ودر بین آنها نزدیکی بیاور وقتیکه آنها از یکدیگر فاصله میگیرند.

جنگ، اختلافات وحدت ویک پارچگی خانواده ها را از بین برده دشمنی را زیاد میکند، سبب قتل وقتال درمیان اقوام میگردد ونیزسبب خون ریزی ها در میان مردم میگردد، امنیت جامعه را برهم میزند وهیبت مسلمانان را ضعیف می سازد الله تعالی میفرماید: { وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ } { الأنفال: (٤٦)

ترجمه:- واختلاف نکنید که سست میشوید وقوت(سیاست)تان از میان میرود.

شیطان در دلهای مسلمان ها کینه، بغض، حسد را کشت میکند، اختلافات وجنگ را در بین مسلمانان زیاد میکند، در حدیث مسلم آمده است: (إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ آيَسَ أَنْ يَعْبُدَهُ الْمُصَلُّونَ فِي جَزِيرَةِ الْعَرَبِ، وَلَكِنْ فِي التَّحْرِيشِ بَيْنَهُمْ) صحیح مسلم

ترجمه:- یقیناً شیطان از این نا امید شده است که عبادت کنند نماز گذاران او را در جزیره العرب مگر شیطان کوشش میکند که یکی را به علیه دیگر بیندازد. یا اینکه شیطان در رابطه به صلح تا آخرین مرحله کوشش میکند که مسلمانان

دربین خود جور آمد نکنند در دلهاشان وسوسه میکند که صلح، ضعف، شکست و ناکامی است. و این آیت مبارک را از یادشان میبرد که میفرماید: {فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ} الشوری: (۴۰)

ترجمه:- کسیکه عفو و صلح کرد اجر و پاداش او با خداوند است.

قطع کردن صحبت و گفتگو با مسلمان گناه کبیره است. در حدیث شریف آمده: (لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ) متفق علیه

ترجمه:- حلال نیست از برای یک مرد که قطع رابطه کند با برادر خود بیش از سه شب با یکدیگر روبرو میشوند یکی از دیگر روی میگردانند بهترشان آن است که سلام دادن را آغاز کند.

در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي خِرَاشٍ السَّلَمِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: (مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ سَنَةً فَهُوَ كَسَفِكَ دَمِهِ). أحمد وأبو داود والحاکم

ترجمه:- از ابوخراش سلمی رضی الله عنه روایت است که او از پیامبر علیه السلام شنیده است که پیامبر علیه السلام فرمودند کسیکه برادر مسلمان خود را یکسال ترک میکند به مثابه این است که خون او را ریختانده باشد.

ابو ادريس خولانی رحمة الله علیه میفرماید: که من از ابو درداء رضی الله عنه شنیدم که ایشان قسم یاد کردند وگفتند: که در بین کارهای بنده از صلح کرده بهترین عمل دیگر نیست.

امام اوزارعی رحمه الله میگوید: از قدم برداشتن بخاطر صلح در بین مردم دیگر قدمی بهتر نیست. (تفسیر قرطبی)

بعضی صحابه گفته اند کسیکه فضیلت عابدین را میخواهد باید در بین مردم صلح کند. (تفسیر روح البیان)

مسئولیت علمای کرام است که مردم به صلح و آشتی بیاورند و از بد بینی، فساد، تنفر و اختلاف جلوگیری نمایند.

امروز که در افغانستان نظام اسلامی حاکم است، علما باید به مردم بگویند که در زیر سایه این نظام با اطمینان و راحت زندگی را اختیار نمایند و از همکاری و رفاقت با مفسدین، خود داری نمایند.

فوائد صلح و آشتی :

۱- اقدام به اصلاح امور ذات البین میان متخاصمین یکی از اسباب تقرب به خداست .

۲- در بین مردم صلح و آشتی کردن طریقه پیامبران است.

۳- نارضایتی و تشنج باعث فساد فامیل ها و جامعه میگردد.

۴- در صلح جای نفرت و بدبینی را محبت میگیرد .

۵- صلح در بین مردم فضیلت عفو و بخشش را در قلب مردم جایگزین میکند.

۶- به اثر صلح نیکی و حسنات بدست می آید.

۷- صلح و آشتی در زندگی مردم تغییر مثبت می آورد.

۸- به اثر صلح دلها از کینه و کدورت پاک میشود و به دلها راحت، خوشحالی و اطمینان به میان می آید.

۹- در بین مردم صلح نکردن سبب گسترش فساد در زمین میگردد، خانواده هارا از بین میبرد و اخلاق عالی انسانی رانابود میکند.

۱۰- دشمنی و اختلافات هیبت مسلمانان را از بین میبرد.

اللهم أَلّف بين قلوبنا، اللهم أصلح ذات بيننا. اللهم ارزقنا المحبة الصادقة لإخواننا المؤمنين. اللهم اجعلنا من الكاظمين

الغيظ والعافين عن الناس، واجعلنا يا ربنا من المحسنين.